

ΜΑΖΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Μια συζήτηση του **FRANÇOIS HOLLANDE** με τον **SIGMAR GABRIEL**¹

Πρόκειται για έναν άλλο «γαλλογερμανικό άξονα», εκείνον που αποτελείται από το γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και το γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό, που για πρώτη φορά τα τελευταία τριάντα χρόνια έχουν έρθει τόσο κοντά. Πρώτη κοινή συνέντευξη για τον *François Hollande* και τον *Sigmar Gabriel*.

-Είναι της μόδας ο όρος «Μερκοζί». Πώς σας φαίνεται το «Γκαμπλάντ» ή το «Οριέλ»;

Φρανσουά Ολάντ: Δεν μου αρέσει αυτός ο τρόπος συγχώνευσης των επωνύμων. Για μένα φίλια δεν σημαίνει να συγχωνεύονται δύο άτομα σε ένα υβριδικό πλάσμα που θα αποφασίσει στη συνέχεια για την τύχη της Ευρώπης. Το να είσαι φίλος με κάποιον, σημαίνει να εργάζεσαι μαζί του επί ορισμένων πολιτικών αρχών. Καθένας πρέπει να διατηρεί την ταυτότητά του, δεν πρέπει να υπάρχει επ' αυτού σύγχυση.

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Τέτοια γλωσσικά κατασκευάσματα δεν αντέχουν στη δοκιμασία των γεγονότων. Δεν μπορώ ούτε λεπτό να φανταστώ την κ. Μέρκελ να αποδέχεται τα αντι-ευρωπαϊκά αισθήματα που ο κ. Σαρκοζί επιχειρεί να διαδώσει. Θα ήταν ενδιαφέρον να ακούσουμε τι θα έλεγε, αν ερχόταν στη Γαλλία, σχετικά με την έξοδο από

Ο Ζίγκμαρ Γκάμπριελ είναι πρόεδρος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας (SPD).

Ο Φρανσουά Ολάντ, στέλεχος και πρώην πρώτος γραμματέας του γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος (PS) από το 1997-2008, είναι πρόεδρος της Γαλλίας.

τη Συνθήκη Σένγκεν που εξήγγειλε ο πρόεδρος Σαρκοζί ή αναφορικά με τις ιδέες του περί προστατευτισμού.

-Μπορείτε να μου περιγράψετε πώς ο καθένας ανακάλυψε τη χώρα του άλλου;

Φρανσουά Ολάντ: Οι γονείς μου είχαν την εμπειρία του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και οι παππούδες μου του Πρώτου. Είμαι επομένως ένα παιδί των δύο αυτών πολέμων. Η οικογένειά μου δεν μου μετέδωσε οποιαδήποτε αντι-γερμανικά αισθήματα. Διδάχτηκα γερμανικά στο Λύκειο. Δυστυχώς τα έχω σχεδόν ξεχάσει, αλλά η Γερμανία δεν φταίει σε τίποτα, πρόκειται αποκλειστικά για δικό μου σφάλμα! Επισκέφτηκα πολλές φορές τη Γερμανία όταν ήμουν στο Λύκειο. Ήμουν μέλος μιας οργάνωσης που διοργάνωνε διεθνείς αποστολές εθελοντικής εργασίας για νέους. Έτσι πέρασα ένα μήνα στην περιοχή της Φρανκφούρτης. Όταν στη συνέχεια ανέλαβα πολιτικά αξιώματα, επισκέφτηκα πολλές φορές τη Γερμανία. Ύστερα ήρθε η ενοποίηση. Ο Φρανσουά Μιτεράν είχε βέβαια δηλώσει ότι ήταν εξελίξεις που τις ανέμενε, αλλά, σε ό,τι με αφορά, δεν πίστευα στα μάτια μου – κυρίως εξαιτίας της ταχύτητας με την οποία πραγματοποιήθηκε η ενοποίηση και τις σημαντικές προσπάθειες για την επιτυχία της. Την περίοδο των κυβερνήσεων του Λιονέλ Ζοσπέν και του Γκέρχαρντ Σρέντερ, ήμουν πρώτος γραμματέας του κόμματός μου – εσείς στη Γερμανία θα λέγατε «Πρόεδρος». Συναντήθηκα με τους διαδοχικούς προέδρους του SPD. Μεταξύ του Σρέντερ και του Ζοσπέν, δεν ήταν κακές οι σχέσεις, γρήγορα βρήκαν έναν τρόπο να συνεργάζονται. Αλλά τότε η Γαλλία βρισκόταν σε «συγκατοίκηση».² Επιπλέον, ο Τόνυ Μπλαιρ επιχείρησε να προσελκύσει τον Γκέρχαρντ Σρέντερ. Αυτό εμπόδισε, σε μια κρίσιμη στιγμή για την ήπειρό μας, την ανάδυση μιας πραγματικά κοινής πολιτικής των Σοσιαλιστών, των Σοσιαλδημοκρατών και του Εργατικού Κόμματος προς όφελος της Ευρώπης, κάτι που δεν έχει πάψει να με θλίβει.

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Στην οικογένεια του πατέρα μου επιβίωνε ακόμα μια αντι-γαλλική μνησικακία. Η γιαγιά μου τραγουδούσε το «Γάλλε, με την κόκκινη τη βράκα», το «Franzos mit der roten Hos», και μιλούσανε ακόμα για τον πατροπαράδοτο εχθρό. Οι προκαταλήψεις ήταν ακόμα πιο ισχυρές έναντι της Πολωνίας. Όλο αυτό δεν με ενέπνεε σε τίποτα και πολύ αργότερα αντιλήφθηκα ποιες πικρίες επιζούσαν. Στην εφηβεία μου, ήμουν μέλος των «Κόκκινων γερακιών», δηλαδή της σοσιαλιστικής νεολαίας... Διηύθυνα εκεί, για είκοσι περίπου χρόνια, κατασκηνώσεις νέων, με 200 συνήθως συμμετέχοντες. Οι περισσότερες διοργανώνονταν στο νότο της Γαλλίας, στο Saint-Jean-du-Gard. Κάθε φορά μας επισκέπτονταν εκπρόσωποι του γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Το 1981, μας είχε γοητεύσει η έκφραση «Ένωση της αριστεράς»,³ καθώς και η πρώτη κυβέρνηση του Φρανσουά Μιτεράν. Μας ενθουσίαζαν όλα αυτά – πόσο μάλλον που ο συνασπισμός Σοσιαλδημοκρατών και Φιλελευθέρων που βρισκόταν στην εξουσία στη

Γερμανία είχε αρχίσει να εξαντλείται κι εμείς οι νέοι είχαμε την εντύπωση ότι τίποτα πια δεν προχωρούσε. Δυστυχώς στη συνέχεια, ο διάλογός μας με τη Γαλλία εν μέρει διακόπηκε. Ήταν η εποχή αυτού που αποκλήθηκε «Τρίτος Δρόμος», για τον οποίο νομίζω σήμερα ότι δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια απόπειρα να ενδυθούν τον μανδύα της σοσιαλδημοκρατίας, προγράμματα μερικώς νεοφιλελεύθερα. Ήταν πάντα ευοίωνες οι περίοδοι διαλόγου και στενής συνεργασίας μεταξύ γερμανών σοσιαλδημοκρατών και γάλλων σοσιαλιστών, ενώ εκείνες κατά τις οποίες ο διάλογος έσβηνε ήταν τραχιές ή δύσκολες. Έδωσα, κατά συνέπεια, μεγάλη σημασία, από τη στιγμή που ανέλαβα τα καθήκοντά μου ως επικεφαλής του SPD, στην στενότητα των επαφών με τους γάλλους Σοσιαλιστές και τις εντατικοποίησα.

-Ποιος έκανε τη μεγαλύτερη προσπάθεια γι' αυτή τη νέα συναίνεση;

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Μπορώ να μιλήσω μόνο εξ ονόματος των γερμανών Σοσιαλδημοκρατών. Διαπίστωσα ότι επανεξετάσαμε ορισμένες λανθασμένες εκτιμήσεις μας και αναπροσανατολίσαμε την πολιτική μας. Στο παρελθόν δώσαμε υπερβολική σημασία στους θεολόγους του νεοφιλελευθερισμού. Εδώ και τριάντα χρόνια, το νεοφιλελεύθερο δόγμα ήταν παντοδύναμο, στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο. Σήμερα, μια φράση συνοψίζει αυτό που μας διαφοροποιεί από τους συντηρητικούς και τους φιλελεύθερους. Η κ. Μέρκελ τη διατύπωσε, εκφράζοντας την επιθυμία της για μια δημοκρατία σύμφωνη με τις ανάγκες της αγοράς. Εμείς πιστεύουμε το αντίθετο: οφείλουμε να δημιουργήσουμε αγορές σύμφωνες με τις ανάγκες της δημοκρατίας.

-Οι διαφορές παραμένουν. Το SPD εκφράστηκε υπέρ του Δημοσιονομικού Συμφώνου, το γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα όχι...

Φρανσουά Ολάντ: Εάν επρόκειτο μόνο για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης, θα λέγαμε ναι, γιατί έχουμε ανάγκη αυτού του ταμείου, ώστε να στηριχθούν οι χώρες που βρίσκονται σε δυσκολία, όπως η Ελλάδα σήμερα. Αλλά η επικύρωσή του θα φαινόταν ότι εμπλέκει κι εκείνη του Δημοσιονομικού Συμφώνου, που προβλέπει τη λιτότητα και το οποίο δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Γι' αυτό και απείχαμε από την ψηφοφορία.

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Στη Γερμανία οι σοσιαλδημοκράτες είχαν εξαρχής υποστηρίξει σχέδια διάσωσης μεγάλης έκτασης, σε αντίθεση με την αρχική θέση της Καγκελαρίου. Έκτοτε, υφιστάμεθα τον «νόμο Μέρκελ»: κάθε τρεις μήνες κάνουμε το αντίθετο από εκείνο που είχε ανακοινωθεί τους προηγούμενους τρεις. Το σχέδιο σταθερότητας κατέληξε, λοιπόν, να συμπίπτει με τις θέσεις που είχαμε εκφράσει. Αλλά άργησε πολύ! Αναφορικά με το Δημοσιονομικό Σύμφωνο, συμφωνούμε με τον Φρανσουά Ολάντ και τους γάλλους Σοσιαλιστές. Στερείται πράγματι ενός ισχυρού άξονα για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

-Φρανσουά Ολάντ, μας δίνετε την εντύπωση ενός γνήσιου σοσιαλδημοκράτη. Συμμερίζετε αυτή την άποψη;

Φρανσουά Ολάντ: Καλό είναι, όσο βρισκόμαστε σε εκστρατεία για τις προεδρικές εκλογές, να διατηρούμε μια καθαρή γραμμή. Το πρόγραμμά μου είναι σοσιαλιστικό και είμαι σοσιαλιστής. Δεν με δελεάζουν οι σειρήνες του νεοφιλελευθερισμού, ούτε είμαι οπαδός ενός κράτους που αποφασίζει για τα πάντα αγνοώντας τους πολίτες, τις κοινωνικές δυνάμεις και τους κοινωνικούς εταίρους. Δεν είμαι ούτε μετριοπαθής σοσιαλιστής ούτε μετρίως σοσιαλιστής. Είμαι, απλά, σοσιαλιστής.

-Βεβαίως, αλλά τι ακριβώς σημαίνει αυτό;

Φρανσουά Ολάντ: Τρία πράγματα. Καταρχάς, κοινωνική δικαιοσύνη. Οι κοινωνίες μας χρήζουν κανόνων και ο πλούτος πρέπει να κατανέμεται δίκαια. Δεύτερον, η ανάπτυξη πρέπει να αλλάξει χαρακτήρα, πρέπει να είναι αλληλέγγυα και βιώσιμη. Τέλος, η τρίτη αρχή μου ονομάζεται ειλικρίνεια. Να μην θεωρούμε ότι ο μόνος που μπορεί να εκλεγεί είναι εκείνος που υπόσχεται τα περισσότερα. Σχετικά με όλα αυτά τα καίρια ζητήματα, η νεολαία πρέπει να βρίσκεται στο κέντρο της προσοχής μας. Πρέπει να της εξασφαλίσουμε το μέλλον της με μια πολιτική που σέβεται το περιβάλλον, αλλά και με προσπάθειες στον τομέα της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της επιστήμης. Κυρίως, οφείλουμε να κάνουμε το παν για να την βοηθήσουμε στην ανεύρεση εργασίας: η ανεργία των νέων είναι μια μάστιγα, θέλω να την καταπολεμήσω.

-Εντοπίζετε στη γερμανική σοσιαλδημοκρατία κάτι που σας εμπνέει;

Φρανσουά Ολάντ: Πιστεύω, ασφαλώς, περισσότερο στον στρατηγικό ρόλο του κράτους, αλλά αυτό που εκτιμώ στο γερμανικό μοντέλο είναι η ιδέα του συμβιβασμού και της συμμετοχής όλων των συνιστωσών της κοινωνίας. Επιθυμώ να διεξάγεται και στη Γαλλία ένας πραγματικός κοινωνικός διάλογος κατά την παρουσίαση σημαντικών νομοσχεδίων. Η γαλλική δεξιά έσπευσε να ειρωνευτεί αυτήν την ιδέα: «Δεν αποφασίζετε; Θα κάνετε πρώτα ακροάσεις;» Σε αυτό δεν μπορώ παρά να απαντήσω το εξής: ναι, καθώς αυτό αποτελεί μέρος μιας συμμετοχικής διαδικασίας, πρώτα ακούμε, μετά δρούμε. Αυτό είναι επίσης συνώνυμο για εμένα της αποκέντρωσης, της συμμετοχής των περιφερειών. Πιστεύω ακράδαντα στη δυναμική της περιφερειακής δράσης, την οποία οι Γερμανοί γνωρίζουν προφανώς καλύτερα από εμάς, λόγω του ομοσπονδιακού τους συστήματος.

-Ζίγκμαρ Γκάμπριελ, σε τι σας εμπνέουν οι γάλλοι Σοσιαλιστές;

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Στην εκλογική μου περιφέρεια βρίσκεται η βιβλιοθήκη που την εποχή του Διαφωτισμού υπήρξε η μεγαλύτερη στην Ευρώπη και φτιάχτηκε από τον

Λέσινγκ.⁴ Χωρίς το κίνημα του Διαφωτισμού στη Γαλλία και την Επανάσταση, κάτι τέτοιο θα ήταν αδιανόητο. Όταν τίθεται το ερώτημα τι σημαίνει να είσαι αριστερός, η απάντηση δεν εξαρτάται κατά βάθος από τον τρόπο που οργανώνουμε τη σύνταξη γήρατος ή από το αν είμαστε υπέρ ή κατά της πυρηνικής ενέργειας. Το ζήτημα είναι να ξέρουμε αν πιστεύουμε στη δύναμη της παιδείας, στην ισχύ των επιχειρημάτων, στην ιδέα της ικανότητας του ανθρώπου για χειραφέτηση, στο ότι κανείς δεν είναι καταδικασμένος σε μια μοίρα αλλά ότι καθένας μπορεί να κάνει κάτι με τη ζωή του και ότι η πολιτική έχει για αποστολή να δημιουργεί συνθήκες πρόσφορες για μια επιτυχημένη ύπαρξη. Πάντοτε συνέδεα αυτή την ιδέα με τη Γαλλία. Ο Φρανσουά Ολάντ υπερασπίζεται την ιδέα μιας άλλης Ευρώπης, μιας Ευρώπης με επίκεντρο το άτομο και τις ευκαιρίες του. Δεν περιορίζει την Ευρώπη στην εσωτερική αγορά. Τη βλέπει σαν ένα χώρο στον οποίο μπορούμε και θέλουμε να δημιουργήσουμε συνθήκες ευνοϊκές για μια καλή ζωή των ανθρώπων. Γι' αυτό η εκλογή του θα αποτελούσε σημαντικό μήνυμα για την Ευρώπη!

Φρανσουά Ολάντ: Είναι η πρώτη φορά εδώ και τριάντα χρόνια που συμφωνούμε απόλυτα στους σκοπούς που επιθυμούμε να πραγματοποιήσουμε μαζί στην Ευρώπη και για την Ευρώπη. Πρέπει να πούμε ότι δεν έχουμε συχνά συνυπάρξει στα ανώτατα αξιώματα: ο Φρανσουά Μιτεράν συνεργάστηκε επί μακρόν με το Χέλμουτ Κολ και τους Χριστιανοδημοκράτες, κάτι που δεν ήταν καθόλου απλό για τους γερμανούς Σοσιαλδημοκράτες. Αργότερα, ο Γκέρχαρντ Σρέντερ ανήλθε στην εξουσία, αλλά τον προσέγγισε ο Τόνυ Μπλερ, ενώ στο Μέγαρο των Ηλυσίων βρισκόταν ο Ζακ Σιράκ. Ήταν περίπλοκο. Το γεγονός ότι τα δυο μας κόμματα, το PS και το SPD, είναι τώρα στην αντιπολίτευση εδώ και αρκετά χρόνια, δεν έχει καθόλου βλάψει τη σκέψη και την προσέγγισή μας. Εν μέσω της βαθιάς κρίσης που πλήττει την Ευρώπη, μπορούμε και οφείλουμε να κάνουμε πράγματα μαζί, ακόμα κι αν χρειαστεί να προχωρήσω αρχικά μόνος, σαν νέος Πρόεδρος, εφόσον το θελήσουν οι Γάλλοι, στον κοινό μας δρόμο.

-Μα, στις 6 Μαΐου καγκελάριος θα είναι ακόμα η Άνγκελα Μέρκελ!

Φρανσουά Ολάντ: Θα συνεργαστώ ομαλά με την κ. Μέρκελ, δεν θέλω παρεξηγήσεις με την καγκελάριο. Αλλά προφανώς έχουμε πολύ μεγαλύτερο πεδίο πολιτικής συνεννόησης με το SPD! Όσον αφορά το αποτέλεσμα των εκλογών του ερχόμενου έτους στη Γερμανία, θα το αποφασίσουν οι Γερμανοί, όταν έρθει η ώρα.

-Τα κράτη έχουν ακόμα τα μέσα πολιτικής δράσης ενάντια στα συμφέροντα του χρηματοπιστωτικού συστήματος;

Φρανσουά Ολάντ: Εάν τα κράτη αντιμετωπίζουν τις αγορές μεμονωμένα και χωρίς στήριξη, θα χάσουν τη μάχη, καθώς οι κερδοσκόποι ποντάρουν στο ένα κράτος έναντι του άλλου. Είναι ήδη πραγματικότητα. Το νόημα της

ευρωπαϊκής συνεργασίας βρίσκεται στη δημιουργία ενός κοινού μετώπου ενάντια στην ισχύ ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος ανορθολογικού, ασυγκράτητου, του οποίου μόνη έγνοια δεν είναι η δημιουργία πραγματικών αξιών, αλλά ο άμεσος πλουτισμός ορισμένων, χωρίς ενδοιασμούς. Αυτό πρέπει να είναι το μεγάλο κοινό μας σχέδιο. Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε οι υπολογιστές και τα μαθηματικά μοντέλα που τίθενται στην υπηρεσία της απληστίας να αποφασίζουν για το μέλλον μας. Επιστρέφω στα λόγια του Ζίγκμαρ Γκάμπριελ, όταν λέει ότι η δημοκρατία πρέπει να είναι ισχυρότερη από τις αγορές. Στην αντίθετη περίπτωση, οι άνθρωποι δεν θα απομακρυνθούν από τις αγορές, αλλά από τη δημοκρατία!

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Στον 20ό αιώνα, κατορθώσαμε στις χώρες μας να επιβάλουμε όρια στον καπιταλισμό. Δημιουργήσαμε κοινωνικά δικαιώματα και οι κανόνες του παιχνιδιού διαμορφώνονται από τα Κοινοβούλια. Όταν η Εργατική Διεθνής συναντήθηκε στο Παρίσι το 1889 για να καθιερώσει την εργατική Πρωτομαγιά, έγραψε: «Το κεφάλαιο οργανώνεται σε εθνική κλίμακα, η μόνη απάντηση είναι η διεθνής αλληλεγγύη των εργατών». Περισσότερο από έναν αιώνα αργότερα, παρατηρούμε ότι το κεφάλαιο οργανώνεται σε διεθνή κλίμακα και ότι η πολιτική οργανώνεται ακόμα υπερβολικά πολύ σε εθνικό επίπεδο. Πρόκειται για κάτι που θέλουμε να αλλάξουμε. Πρέπει να συνεργαστούμε ακόμα πιο στενά διεθνώς και εναποτίθεται στην Ευρώπη να πάρει την πρωτοβουλία. Η Ευρώπη είναι η απάντηση στην παντοδυναμία των χρηματοπιστωτικών αγορών. Έχουμε όλα τα μέσα στη διάθεσή μας. Το ερώτημα δεν είναι να ξέρουμε αν μπορούμε να δράσουμε, αλλά αν έχουμε την πολιτική βούληση!

-Ας σταθούμε σε ένα παράδειγμα, αυτό της βοήθειας προς την Ελλάδα. Οι θέσεις σας δεν διαφέρουν;

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Όχι. Θεωρούμε ότι μια πολιτική βασισμένη στη λιτότητα μονάχα βλάπτει την Ελλάδα. Η Ευρώπη, εξάλλου, δεν θα είχε βυθιστεί σε τέτοια κρίση αν είχαμε ενεργήσει από την αρχή αποφασιστικά. Οι ατελείωτες υπεκφυγές μετέτρεψαν την κρίση μιας χώρας, που φτάνει στο 2% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ευρώπης, σε μια κρίση, όπως βλέπετε, πανευρωπαϊκή. Πρόκειται για το αποτέλεσμα της πολιτικής της κ. Μέρκελ και του κ. Σαρκοζί. Η σύγκρουση για την Ελλάδα κρύβει στην πραγματικότητα άλλα ερωτήματα: ποιος αποφασίζει για το πώς ζούμε μαζί στην Ευρώπη; Η Γουόλ Στρίτ και το Σίτι του Λονδίνου ή οι λαοί και οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποί τους;

Φρανσουά Ολάντ: Συμφωνώ απόλυτα με αυτήν την ανάλυση. Επειδή δεν ενεργήσαμε αμέσως σε βάθος και με όλη μας τη δύναμη ενάντια στην κρίση, προκλήθηκε το φαινόμενο του ντόμινο που συμπαρέσυρε όλη την Ευρώπη. Χωρίς ενίσχυση της ανάπτυξης, όλη η Ευρώπη απειλείται με ύφεση.

-Τι μπορεί να κάνουν η Γαλλία και η Γερμανία για να τονώσουν την ανάπτυξη;

Φρανσουά Ολάντ: Αυτό απαιτεί νέα μέσα και νέους πολιτικούς στόχους. Έχω προτείνει τη δημιουργία ευρω-μολόγων προς χρηματοδότηση έργων καθώς και μια ευρεία φορολόγηση των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Θα ήταν χρήσιμη για τη χρηματοδότηση τριών τομέων: της πάλης ενάντια στην ανεργία των νέων, της μετάβασης σε νέες μορφές ενέργειας και της έρευνας και ανάπτυξης, με την ενθάρρυνση μάλιστα της συνεργασίας ανάμεσα στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Η καταπολέμηση της ανεργίας των νέων είναι μια προτεραιότητα πρώτης τάξης. Όταν ήμουν νέος, η Ευρώπη ήταν συνώνυμη της ελπίδας και ενός καλύτερου μέλλοντος. Σήμερα, αντιθέτως, οι νέοι από πολλές χώρες βλέπουν την Ευρώπη ως απειλή. Στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Ισπανία, τη Γαλλία, η ανεργία των νέων αγγίζει τρομακτικά επίπεδα. Οφείλουμε να την καταπολεμήσουμε με μια σειρά από προγράμματα, π.χ. στηρίζοντας ένα μεγάλο ευρωπαϊκό πρόγραμμα στον τομέα της ηλιακής ενέργειας. Η Γερμανία πέτυχε να δημιουργήσει 350.000 θέσεις εργασίας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Πόσες ακόμα μπορούμε να καταφέρουμε για το σύνολο της Ευρώπης;

-Ο Χέλμουτ Κολ και ο Φρανσουά Μιτεράν επισκέφτηκαν μαζί τον συγγραφέα Ερνστ Γιούνγκερ. Ποιον θα θέλατε να συναντήσετε από κοινού;

Φρανσουά Ολάντ: Δεν θέλω να προκαταλάβω την απάντηση του Ζίγκμαρ Γκάμπριελ, καθώς δεν γνωρίζω ποια σχέση έχει μαζί του, αλλά θεωρώ ότι ο Γιούργκεν Χάμπερμας έχει εκφραστεί με τρόπο σαφή και διαφωτιστικό για την Ευρώπη. Θα ήθελα να τον επισκεφτώ.

Ζίγκμαρ Γκάμπριελ: Λοιπόν εκεί έρχομαι αμέσως!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Σ.τ.μ.: Ο François Hollande και ο Sigmar Gabriel συζήτησαν με τη γαλλική εφημερίδα *Libération* και τη γερμανική *Frankfurter Allgemeine Zeitung* για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή Αριστερά. Η συνέντευξη παραχωρήθηκε στους Marc Semo, Lilian Alemagna, Laure Bretton, Sylvain Bourmeau, Nils Minkmar και δημοσιεύτηκε στη *Libération*, στις 26 Μαρτίου 2012.
- 2 Σ.τ.μ.: Με τον όρο «συγκατοίκηση» εννοεί την περίοδο «συγκυβέρνησης» μεταξύ του δεξιού προέδρου Σιράκ και του σοσιαλιστή πρωθυπουργού Ζοσπέν.
- 3 Σ.τ.μ.: Πρόκειται για την κυβερνητική συνεργασία Σοσιαλιστών και Κομμουνιστών.
- 4 Σ.τ.μ.: Πρόκειται για την Herzog-August-Bibliothek στο Wolfenbüttel της Κάτω Σαξωνίας.